

Серія інтерв'ю з українськими експертами

Проект:

"Діалог поколінь: цінності, культура, досвід, наступництво"

Оксана Продан, адвокатка, громадська діячка, політикиня, депутатка VII-VIII скликань Верховної Ради України

Київ, 2019

Серія інтерв'ю з українськими експертами

Про проект

Серія інтерв'ю з українськими експертами опублікована в рамках проекту «Діалог поколінь: цінності, культура, досвід, наступництво». Проект є продовженням європопуляризаторських заходів, тематика яких пов'язана із дослідженням морально-світоглядної основи буття соціуму (Більше про проект, його активності – тут: <http://quadrivium.org.ua/evu/?lang=en>).

Про серію інтерв'ю

Мета проведених інтерв'ю з українськими експертами – дати розуміння читачеві, що таке цінності, у тому числі європейські цінності, з'ясувати причини вибору тієї чи іншої ціннісної парадигми соціумом, шляхи їхньої імплементації крізь призму діалогу цінностей поколінь.

Відповідальні за проведення інтерв'ю

Quadrivium – громадська наукова організація, основним завданням якої є проведення високоякісних наукових досліджень та розробка інноваційних практичних рекомендацій, що сприяють процесам демократизації та європеїзації. Більше інформації про діяльність ГО "Quadrivium" шукайте на <http://quadrivium.org.ua/>

Думки, висловлені у даній публікації є особистими поглядами інтерв'юєрів і не відображають офіційної позиції жодної з представлених організацій.

Редакція

Видавець: ГО "Quadrivium"

Проводила інтерв'ю: Інна Кубай

Відповідальний редактор: Інна Кубай

Дизайн та верстка: Наталія Палагнюк

@NGO Quadrivium

NGO Quadrivium

За підтримки
Представництва
Фонду Ганса
Зайделя в
Україні

Представництво в
Україні

Інтерв'ю

Оксана Продан: В Україні існують речі, які політики декларують і речі, які політики виконують, що важливо – вони, на жаль, не співпадають. Політики декларують, що будують в Україні європейські умови життя, цінність людини, її прав, а роблять «как получится», по-радянськи. В Україні після Майдану діє вже третій уряд, але рішення, у своїй більшості, приймаються без врахування інтересів конкретної людини, хоча саме її інтерес і є основоположною європейською цінністю. Я вважаю, що ті, хто приймають владні рішення зобов'язані користуватися правилом, яке є у лікарів – «Не нашкодь».

Інна Кубай: Розкажіть, будь ласка, про свою родину, яка її філософія, цінності, хто з родичів вплинув на Ваше становлення як професіонала?

Оксана Продан: Маю дві вищі освіти, перша – економічна, друга – юридична. Свого часу здобула сертифікат аудитора групи «А», багато займалася самоосвітою. Після завершення каденції депутата VII скликання, відновила свідоцтво адвоката. З 1996 р. працювала в реальному секторі, починала з посади рядового економіста, потім була керівником відділу, заступником директора, директором, займалася бізнесом, громадською діяльністю. Була головою Ради підприємців при уряді Юлії Тимошенко, організувала Податковий Майдан, очолила Всеукраїнське об'єднання Фортеця. У 2012 р. – обрана народним депутатом

України від партії «Удар», була два скликання поспіль народним депутатом України. Після завершення каденції VIII скликання відновила свідоцтво адвоката, займаюсь громадською роботою та продовжую займати активну громадянську позицію.

Філософія моєї родини – «Arbeiten, arbeiten und arbeiten»)).

І.К.: Яка роль цінностей у повсякденному житті людей?

О.П.: Цінності є у кожної людини, питання лише у тому, які. Цінності – це стержні й межі, «червоні лінії» за які, ти не можеш піти, переступити через себе. Якщо я знаю, що не маю права знехтувати чийсь правом, то це і є моя цінність, яку не можу переступити. У кожної людини «червоні лінії» – різні.

Серія інтерв'ю з українськими експертами

І.К.: Назвіть, будь ласка, основні європейські цінності?

О.П.: Права людини, захист прав людини, в першу чергу. Я працюю більше в економічній сфері, для мене визначальне – право на власність. Право на волевиявлення. Європейські цінності для мене, це коли задекларовані права людини гарантовані законом і державою. Зрештою, держави створювались для забезпечення базових свобод і потреб суспільства. Люди фінансують надструктури, саме для того, щоб вони гарантували людям нормальне життя й забезпечення прав.

І.К.: Які асоціації у Вас викликає слово «Європа»? А європейські цінності?

О.П.: Перша асоціація слова «Європа»- чорний автомобіль під час Майдану. Під час Революції Гідності мандат нас, депутатів, зобов'язував захищати права людей, підтримувати їх. У першу ж ніч ми привезли «ударівський» автобус, обладнаний гучномовцями, пристроями для підсилення звуку. І коли ми зняли «ударівське брендування», він залишився повністю чорним. На ранок, чорний автобус був

обклеєний гаслами «Україна – це Європа».

І.К.: В рамках якої ціннісної парадигми розвивається Україна? Чому?

О.П.: В Україні існують речі, які політики декларують і речі, які політики виконують, що важливо – вони, на жаль, не завжди співпадають. Політики декларують, що будують в Україні європейські умови життя, цінність людини, її прав, а роблять «как получится», по-радянськи. В Україні після Майдану діє вже третій уряд, але рішення, у своїй більшості, приймаються без врахування інтересів конкретної людини, а її інтерес і є основоположною європейською цінністю. Я вважаю, що ті, хто приймають владні рішення зобов'язані користуватися правилом, яке є у лікарів – «Не нашкодь». Так, з мого досвіду, при прийнятті багатьох законопроектів, які на перший погляд, позитивні, допускали 1-2 негативні норми. І мої колеги говорили, що потім поправимо, чому ти Оксана за це не голосуєш? Я відповідала, що навіть якщо 90% проекту добрі, а 10 % - погані, то голосувати за це не можна, потрібно доопрацьовувати, бо мова йде про

Серія інтерв'ю з українськими експертами

конкретних людей. На жаль, політики часто імітують процес здійснення реформ, особливо перед виборами.

Україна для мене – Європа. Як політик була скрізь, в «Ударі» курувала Донецьк і визнаю, що ми різні. Разом з цим, ми всі українці та європейці.

І.К.: Назвіть основні родинні цінності, які Ви готові передати своїм дітям?

О.П.: У мене – дві доньки. Між дітьми значна різниця у віці, як і у нас з моєю сестрою. Тому я можу провести аналогію і порівняти нас з моєю сестрою та моїх дівчаток. У нас з дитинства по життю головне правило: «Ти живеш для того, щоб працювати». Якщо я не вчилася, не була на гуртках, то була нянькою сестри, допомагала батькам. Нам з сестрою завжди було чим зайнятися. І сестрі – теж. Ми не знали, що може бути інакше. Мої доньки, в принципі, знають, що можна працювати і можна відпочивати. Мій чоловік дуже м'який до дітей і коли я намагалася старшу змусити працювати, дивитись за молодшою донькою, він казав завжди, що ми народили меншу не для старшої, а для нас із ним. Але пройшов час, гени дали своє,

то ж старша зараз великий працеголик. Менша донька, буквально недавно, зрозуміла, що її життя залежить від неї. Тому повертаючись до родинних цінностей, наше гасло зазнало корективи. Тепер не лише «Працювати, працювати, працювати», але я б хотіла, щоб вони вміли й відпочивати. Я лише зараз почала вчитися цьому вмінню, а мій чоловік досі відпочивати не вміє.

Підсумовуючи, скажу наступне, воно можливо не вклататиметься у розуміння європейських цінностей. Але для мене це важливо, бо до цього, я дійшла своїм життям. Все у житті залежить від тебе. Все, що робиться, робиться на краще. Абсолютно все потрібно робити обов'язково з любов'ю.

І.К.: Що означає особисто для Вас свобода, демократія, верховенство права?

О.П.: Верховенство права – гарантування прав законом і судом. У нас часто забувають, що для працюючих законів потрібен механізм забезпечення їх виконання, яким і є суд. Коли особа, чиї права порушили, має можливість піти у суд, цей суд виносить чесне рішення, то тоді

Серія інтерв'ю з українськими експертами

ми всі розуміємо, що у мене є права, які я можу захистити. Без ефективної судової системи немає ефективно діючих законів. Насправді, закони, це - важливо, але саме справедлива судова система є гарантією їх невідворотності. Спочатку - ефективна судова система, а потім - всі далі реформи.

Демократія – виконання правил. Усі повинні діяти за правилами. Державні посадовці зобов'язані виконувати ці правила у першу чергу.

Свобода – моя свобода і права закінчуються там, де починається право і свобода іншої людини.

Усі три категорії пов'язані. Ми можемо гарантувати свої права, коли існує ефективна діюча судова система, можна робити все що завгодно, але в рамках демократичних процедур й прописаних правил.

І.К.: Які асоціації у Вас виникають щодо наступної зв'язки слів «Я-Україна-Європа»? Що хотіли б додати, викреслити?

О.П.: В ідеалі, коли ми говоримо «Україна», я б хотіла, що б нам не потрібно було піддавати сумніву, вживання слова «Європа». Щоб ніхто не сумнівався, якою країною

є Україна, бо Україна і є Європа. Так би мовити, «Я не хочу йти в Європу, я хочу, щоб Європа була тут».

І.К.: Цінності минулого та сьогодення для Вас?

О.П.: Треба сказати, що раніше люди вірили. Була віра у справедливість, навіть перших осіб, людей. Сьогодні, величезна зневіра. Для того, щоб будувати завтра, нам потрібно відновити у першу чергу, віру/довіру. Зараз, віра й довіра замінили на вимогу. Тобто, людина не вірить, що ви добрі, порядні, щось можете, але ви зобов'язані їй щось дати чи зробити. У Радянському Союзі був жарт: «Ви будujete комунізм, але вас на шляху до нього, ніхто годувати не обіцяв?». Шкода, але для багатьох пенсіонерів цей «жарт» і досі актуальний. Разом з цим немає сусідства, взаємодопомоги, довіри та часто навіть співчуття. Формування позитивного мислення, ось чого реально бракує.

І.К.: Цінності майбутнього для Вас?

О.П.: «Скептик» - у перекладі з грецької – «думаюча людина», тобто не «невіруючий Хома» чи критикан, а думаюча/мисляча людина. Я б хотіла, що б у моїх

Серія інтерв'ю з українськими експертами

дітей, наших виборців була присутня здорова доля скептицизму. Але, разом з тим, що б вони були відкриті до нового. Вірити, довіряти із скептицизмом, обов'язково любити.

І.К.: Чи мають реформи в Україні здійснюватися на основі цінностей? Яких саме?

О.П.: Перше – про що потрібно говорити – чому і для кого ми робимо реформи. Наприклад, якщо головною цінністю є сильна держава, тоді давайте переведемо усіх ФОП-ів у податківців. І держава буде сильна, але – недовго. Але, якщо політики здійснюють реформи для людей, які тут живуть, у нас і цінності й реформи будуть іншими. Реформи потрібно робити для живих і конкретних людей, тих, які є сьогодні та які будуть завтра. У реформах головне не нашкодити. Слід завжди при прийнятті рішення задавати собі питання: а як воно вплине на твоїх дітей, наступні покоління.

І.К.: Назвіть, будь ласка, топ-5 основних найважливіших подій, реформ в Україні за останні 5 років?

О.П.: Ми не вміємо ділитися позитивом, а лише негативом. Тому розпочну із позитиву, до

якого сама доклала сил і душу. Я була співорганізатором спрощення механізмів надання послуг у ДАІ. Збереження «спрощенки». Провела у Податковому Кодексі та ЗУ «Про основні засади нагляду й контролю», персональну регресну відповідальність чиновників, податківців перед бізнесом за шкоду, яку нанесено їхніми незаконними діями. Допомогла скасувати норму, згідно якої, при реформуванні пенсійної сфери в аграрній сфері зобов'язували аграріїв, у яких працівники пішли на пенсію раніше строку, спеціальним категоріям працівників повертати пенсії. Я була головним автором повної зміни регулювання виробництва продуктів харчування. Змінивши вимоги, ми вивели українського виробника на закордонні ринки.

Можна багато ще навести прикладів дрібніших ініціатив. Але я точно знаю, як зробити системними позитивні зміни

І.К.: Назвіть, будь ласка, найголовніші події, проекти, зміни за останні 5 років, що стосуються особисто Вас, Вашої родини?

О.П.: Майдан- частина мого життя. Зараз багато говорять, що Майдан робили, щоб прийти до влади. Я ж була до цього у владі,

Серія інтерв'ю з українськими експертами

депутаткою, тому це не про мене. Обрання чоловіка у міську раду. Навчання старшої доньки у магістратурі 3-х ЗВО. Перехід меншої доньки в іншу школу. Складання повноважень народної депутатки, тощо.

І.К.: Україна через 5 років?

О.П.: Я б хотіла, щоб це була країна, в якій буде 77.0 млн громадян. За рахунок українців, які визнають себе громадянами України поза межами кордонів нашої держави. Хочу, щоб ті люди, які приймуть громадянство України робили це не лише через наявність українського коріння. Хочу бачити Україну, в якій законом і судом захищені права людей і люди впевнені, що живуть правильно, бо це країна їхніх дітей.

І.К.: Європа (ЄС) через 5 років?

О.П.: Я не міжнародник. Але точно знаю, що бути успішним й багатим серед бідних – неможливо. Добре було б, щоб країни ЄС вирішили свої питання з біженцями. Були сильними, бо це для нас теж важливо.

І.К.: Ви, Ваша сім'я, родина, професійна діяльність через 5 років?

О.П.: Я буду реалізатором стратегії Україна – країна із 77.0 млн щасливих громадян.

І.К.: Ви - супергерой, навколо апокаліпсис, а Ви - єдиний, хто може врятувати світ. Потрібно вибрати 5 речей із минулого та теперішнього, на основі яких Ви побудуєте новий світовий порядок. З них - цінності. Що саме Ви оберете?

О.П.: Із супергероїв пригадую Ксену принцесу-воїна. Вона на мене не схожа, але я інших не знаю)). Але якщо серйозно, то я не «велика» спортсменка. І не люблю воювати, люблю та хочу будувати. Якщо взяти за приклад грузинських діячів, Саакашвілі та Бендукідзе, то я скоріше Бендукідзе. Для мене прикладом й натхненням є Голда Меєр, Індіра Ганді. Але я з тих політиків, які беруть мирним супротивом, сильною любов'ю.

Цінності - любов, довіра, справедливість, потрібні для побудови успішної країни.

